

JOHN STOREY: POPULARNA KULTURA KOT DEL VISOKE **KULTURE**

Ime in priimek: A. H.

Vpisna številka: -

Predmet: Teorija medijev in komuniciranja

Datum oddaje: 13. april 2012

1. Začetki

Visoka kultura je postala institucionalen prostor šele v drugi polovici 19.st., zaradi dveh vzrokov:

- selektivne prisvojitve elitnih skupin tega, kar je bilo prej skupna javna kultura
- in zaradi premikov kulture v smeri modernizma.

Razlikovanje med visoko in popularno kulturo, ki se je v ZDA pojavila med leti 1850 in 1900 je bila posledica prizadevanj urbanih elit, da bi zgradili organizacijsko strukturo, ki izolirala visoko kulturo in jo razlikovala od popularne kulture. Tiste, ki so umetnost naredili sveto, definirali visoko in popularno kulturo in ju institucionalizirali, DiMaggio imenuje KULTURNI KAPITALISTI.

2. Ločevanje med popularno kulturo in visoko kulturo (umetnostjo) je prikazano na treh jasnih primerih:

• PRIMER BOSTONA (Paul Di MAGGIO)

Elite so izolirale visoko kulturo in jo razločile od popularne kulture. Da so to dosegli so se morali klasificirati s pomočjo strogo določenih meja med zabavo in umetnostjo. Za ustvaritev institucionalne visoke kulture je moral visoki razred izvesti tri projekte:

1. kulturno podjetništvo (ustanovitev organizacijskih oblik, ki jih je elita lahko nadzorovala in jim vladala)
2. klasifikacijo (s tem so v družbeno cirkulacijo postavili točno določene meje med zabavo in umetnostjo)
3. skozi okvirjanje/oblikovanje=framing, so postavili novi način kulturnega prilaščanja (estetski način dožemanja)

Po DiMaggiu je razlika med visokim in popularnim odvisna od organizacijske razlike med neprofitnimi kulturnimi ustanovami, ki jih poganjajo zasebniki ali posebni odbori in med komercialnimi industrijo, ki išče profite. Ideal visoke kulture v Bostonu sta: Museum of Fine Arts in Boston Symphony Orchestra. Obe instituciji sta promovirali ideologijo estetike, ki ostro

razločuje med plemenitostjo umetnosti in vulgarnostjo zgolj zabavljaštva/razvedrila (stavbi sta zgrajeni za elito in zgornji srednji razred, ne za celotno skupnost). Konec 19. stol. se jasno pokaže razlikovanje med visoko in popularno kulturo!

- **PRIMER SPREMEMBE KULTURNE VREDNOSTI SHAKESPEARE-JA (Lawrence W. Levine)**

V prvi polovici 19. stoletja so bila Shakespearjeva dela del popularne kulture, v 2. polovici 19. stoletja pride do redefiniranja njegovega dela. Sedaj namen ni več zabava, ampak izobraževanje, ni bil več igran pred množičnim heterogenim občinstvom, ampak pred ekskluzivnim občinstvom, ni bil več igra, ampak poezija. Do 20. stoletja je bil Shakespeare tako preoblikovan od dramatike za širše občinstvo k avtorju za specifična občinstva, kar pomeni, da je Shakespeare postal nekaj, kar je bilo namenjeno višjemu razredu (omenjen je tudi srednji razred).

- **PRIMER OPERE**

Kar se je zgodilo Shakespearu, se je zgodilo tudi operi. V poznem 18. in na začetku 19. stoletja je bila opera široko dostopen način popularnega razvedrila, ne glede na razred oz. družbeni status. V njej so uživali in jo razumeli široki krogi urbane Evrope in Amerike.

Tri strategije pri preoblikovanju opere v »visoko kulturo«:

- posebne zgradbe namenjene posebej za izvajanje opera, ločitev od gledališča (fizično se loči od ostalega),
- vnos pravil obnašanja in oblačenja pri obisku opere,
- izvaja se le v tujih jezikih (postane nerazumljiva za neizobražene množice).

Zanimivost: Tudi karte so postale predrage, da bi si jih lahko kdorkoli privoščil.

Torej visoka kultura ni univerzalno dano dejstvo, ampak zgodovinsko specifična kategorija, ki so jo institucionalizirali tisti z ekonomsko močjo.

3. Modernizem in modernistična revolucija

Elita si je prisvojila visoko kulturo, kar je vzporedno s strategijami kulturnega gibanja modernizma. Namen je bil izključiti na novo izobražene z velikim razmahom izobraževalnih reform in obdržati le intelektualce, ne mase ljudi. Kar privede do namernega izključevanja in ločevanja. Paradoks je v tem, da čeprav so se trudili verjeti, da so neodvisni od tržne ekonomije, so svoj uspeh dolgovali prav njej. Moderna umetnost je postala nepopularna, ni nastajala naključno in je družbeni agent, ki je razdelil družbo v dva razreda:

- tiste, posebej nadarjene manjšine, ki jo razumejo,
- in neizoblikovane množice, ki je ne razumejo.

Oblikovanje manjšine v odnosu do večine se imenuje PROCES PURIFIKACIJE.

Glavna načela modernistične literature so torej:

- izključitev množic
- premoč nad množicami
- zmanjšanje pismenosti množic
- zanikanje humanosti/človeškosti množic

4. Politika kulturne izključitve (Pierra Bourdieua)

Razlaga dve stvari:

- kako moč družbenega razreda deluje znotraj kulture in
- kako dejanja v neki kulturi pripomorejo k reprodukciji neenakosti družbenih razredov

Naključni okusi in načini življenja se nenehno pretvarjajo v legitimne okuse in edine legitimne načine življenja. Sami sebe klasificiramo s svojimi klasifikacijami in druge klasificiramo po njihovih. Te strategije klasifikacij same po sebi ne ustvarjajo neenakosti ampak ustvarjanje in ohranjanje takih strategij legitimirata družbene neenakosti. To pomeni, da je vladanje razredov pogojeno z njihovimi sredstvi (denar), vendar pa je oblika, ki jo zavzamejo kulturna. Kar

določene skupine porabljajo (consume) je le del strategije, s katero oblikujejo hierarhijo družbenega prostora. Bourdieu poudarja, da nas določa tisto, kar mi določamo, oziroma razvrščamo, ter po čemur določamo ostale (taste classifies, and it classifies the classifier). Okus je torej globoko ideološki diskurz in ima vlogo označevalca družbenega razreda. Bourdieu trdi, da kultura ni nekaj kar nekdo je ampak nekaj kar nekdo ima oz. je nekdo postal. Hierarhija okusa je vrisana v hierarhijo družbenega razreda.

5. Kultura in razred (Richard Peterson)

Posedovanje kulturnega kapitala ne pomeni, da bo posameznik z veliko kulturnega kapitala sprejemal samo visoko kulturo. Razlikovanje med elitno in popularno kulturo nadomešča razlikovanje med »omnivornimi« (širokimi spektri okusov) in »univornimi« (ozki, monotoni, snobovski) vzorci kulturne potrošnje. Okus in preference so povezane z razredom. Tisti iz višjih razredov imajo širši spekter uporabe kulturnih produktov in so zmožni razumeti raznovrstne oblike medijskih sporočil in umetnosti. Ljudje z relativno malo kulturnega kapitala pa ne morejo tako lahko razumeti moderne vizualne umetnosti, zahtevnih novel in resne glasbe, torej imajo UNIVOREN vzorec kulturne potrošnje. Peterson ugotavlja, da je SNOBOVSTVO (t.j. posameznikovo sprejemanje le visoke kulture, glede na njegov visok družbeni položaj) zamenjala omnivornost.

OMNIVORNOST ne pomeni sprejemanje vsega, ampak odprtost do spoštovanja drugačnih okusov.

Peterson meni, da so dominantne statusne skupine pogosto definirale popularno kulturo na načine, ki so ustrezali njihovim interesom in so delali na tem, da so ustvarjali neškodljive, podrejene kulturne statusne skupine.

6. Kulturna moč (Barbara Herrnstein Smith, Raymond Williams)

Estetika je estetičen način gledanja na objekte, ne gre za gledanje lastnosti predmeta samega (potemtakem je tudi popularna kultura estetična). Hierarhijo v kulturi predstavljajo kulturne institucije (šole, knjižnice, gledališča, muzeji..), ki pa jih vodijo ljudje, ki imajo kulturno moč. Produkcija predpisov in kulturne hierarhije nasploh je vedno rezultat igre kulturne moči« Barbara Herrnstein Smith to poimenuje SELEKTIVNA TRADICIJA. Vsebine, ki se smatrajo za estetske

so izbrane tako, da ustrezajo potrebam in interesom tistih, ki imajo moč, med drugim tudi razrednim interesom.

7. Estetika popularne kulture (Carroll, Shusterman, Hall, Whannel, Storey)

Množična kultura se od umetnosti loči po tem, da je proizvedena in distribuirana skozi množične medije in je lažje razumljiva kot visoka kultura. Da bi množična umetnost dosegla množično občinstvo, uporablja določene tipe vsebine, ki jih povprečen uporabnik lahko dojema. Da je nekaj umetnost ni povezano s tem, da gre za kulturo določene vrednosti oz. kvalitete, ampak da ustreza spreminjajočim se kriterijem institucije umetnosti. Carroll meni, da pomen umetnosti ima nek vsesplošen pomen ki ga vsi enako prepoznamo in razumemo. Šele ko to prvo razumevanje doumemo lahko razvijemo in odkrijemo drugotni, bolj globok pomen umetnosti. To drugo razumevanje je drugačno od splošnega razumevanja in je mogoče le če dosežemo primarno razumevanje. Da dosežemo drugotno razumevanje je potrebno več kot le »branje« prvotnih tekstov. Potrebno je brati tudi drugo literaturo, da spoznamo ozadje tistega, kar interpretiramo. Ko dosežemo drugo stopnjo razumevanja ostane besedilo enako, spremeni pa se kontekst razumevanja spremembe.

Ločevanje visoke in popularne kulture povzroča problem, ker v naprej določi našo oceno te kulture. Vedno pa bo obstajal ta režim, kjer bo v nekaterih primerih takoj opazno ali nekaj spada pod visoko ali popularno kulturo. Umetnost nam določa svoj status preko signalov.

Shusterman zagovarja, da je popularna umetnost dostikrat neprivlačna, prav tako je tudi njen vpliv na javnost zmeden. Pravi, da je popularna umetnost dobra le še zaradi njenega potenciala, da nekoč preide v višjo umetnost (čeprav rahlo spremenjena).

Hall in Whannel priznavata, da znotraj popularne kulture obstaja nekaj, kar ji pravimo popularna umetnost. Popularna umetnost je del masovne kulture, ki se je dvignil nad svoje korenine.

Tudi Storey razlikuje popularno in množično kulturo. Pravi, da je popularna kultura pravzaprav množična kultura, ki se je dvignila nad svoje izvore. Množično proizvedena kultura je sedaj mogoča zaradi komercialnih trgov, konkurence in razvoja novih medijev. Tisto, kar jih loči od popularne in celo od visoke kulture, pa ni kvantiteta, ampak kvaliteta. Kvaliteto izdelkom

množične kulture dajejo ljudje, ki so prepoznani kot sodniki, ki odločajo, kaj je kvalitetno. To so lahko kritiki, odbori za nominacije prestižnih nagrad, razne strokovne žirije.